

SPEKTRUM

Časopis zo života rímskokatolíckej farnosti Vítáz

Ročník 9
Júl, August 2008
Číslo 6

Putovanie cez prázdniny

Začali prázdniny, dovolenky, letný čas. Taktiež začali púte na milostivé miesta nášho krásneho Slovenska. Všetkým Slovákom je známa, a nám je výnimočne blízka, púť k Panne Márii na levočskej hore. Tam sa putovalo nepretržite aj počas totality a putovalo sa aj tohto roku. Je to najväčšia a najkrajšia púť na našom Slovensku.

Putujeme, aby sme si oddýchli, aj keď púť je spojená s námahou, s horúcim alebo upršaným počasím. Napodobňujeme tak príklad Panny Márie, ktorá putovala k svojej príbuznej Alžbete do hornatého júdskeho kraja, aby jej poslúžila, ale aby si aj spoločne oddýchli a chválili Boha za veľké veci, ktoré im urobil. Napodobňujeme príklad našej nebeskej Matky a všade, kde budeme počas letných horúcich dní, oddýchame si na tele i na duši, ale nezabudnime aj na pomoc blížnemu, slušné správanie a oslavu Boha.

Do letných dní vám ponúkam osviežujúci obraz Panny Márie, krásneho človeka:

Chodila si k studni a pozdravovala si ľudí. Hovorili ti: „Dobrý deň!“ a ty si im odpovedala: „Dobrý deň!“

Chodila si piecť svoj chlieb. Pekár ti hovoril: „Dobrá chuť!“ a ty si odpovedala: „Dobrá chuť!“

Jozef ti hovoril: „Dobrá noc!“ a ty si odpovedala: „Dobrá noc!“

Chodila si do svätostánku a modlila si sa k svojmu Bohu. Rabín ti hovoril: „On príde“ a ty si si myslela: „Už prišiel.“

Prechádzala si sa cez mesto, ženy sa pýtali: „Kedy?“ A ty si im povedala mesiac.

A potom si odišla do Betlehema. Jozef sa ňu spýtal: „Vydržíš?“ Ty si odpovedala: „Vydržím.“

A šla si už ťažko, lebo tvoj čas sa už blížil a dieťa sa každú hodinu mohlo sa začať domáhať svojich práv na slnko, svojich práv na hviezdy. Lenže bola len stodola. Jozef sa opýtal: „Tu?“ Odpovedala si: „Áno, tu.“ Pastieri sa opýtali: „Je to on?“ Odpovedala si: „Áno, on.“

Na príhovor jednoducho krásnej pani, Panny Márie, Bohom požehnané, letné prázdninovo – dovolenkové dni Vám praje duchovný otec Oliver.

OBSAH**ÚVODNÍK**

Putovanie cez prázdniny 2

Pútnička Mária 3

KATECHÉZA

Exercície IV. 4

ROZHOVOR

Miroslav Mikolášik 6

Ikona Nazaretskej rodiny 8

NÁZORY A SVEDECTVÁ

Marta, Marta 10

Pochopiť utrpenie 11

Sv. Joachim a sv. Anna 12

DETSKÉ IHRISKO

Moje dieťa nechce spať II. 13

Creativity show v Košiciach 14

Ahoj deti! 15

Trampoty v manželstve XXVI. 16

Manželské ohlášky 17

Stalo sa, stane sa 17

Prehľad bohoslužieb 18

SNÍMKY

Titulka: M. Magda st.

Meditačná: M. Magda st.

Vnútoraná zadná: M. Magda st.

Vonkajšia zadná: M. Magda st.

SPEKTRUM**Vydáva:**Rímskokatolícky farský úrad
vo Vŕžave pre vnútornú potrebu**Za vydanie zodpovedá:**

Mgr. Oliver Székely s kolektívom redakcie

Jazyková úprava: Anna Blizmanová**Grafika:** Martin Magda**Kontakty:**

Telefón: 051/791 62 35; 791 61 16

www.vitaz.rimkat.sk**e-mail:**

vitaz@rimkat.sk, spektrum@rimkat.sk

**Redakcia si vyhradzuje právo úpravy
textov.**

snímka: M. Magda st.

Pútnička Mária

**Svätá Mária, žena na ceste,
ako by sme sa ti chceli podobat'
naším upachteným behom.**

Sme pútnikmi ako ty

**a občas nám chýba vo vandrovníckej kapse
autoatlas, ktorý by dal zmysel našim potulkám.**

Dávaj nám vždy, prosíme ťa, chuť do života.

Daj, aby naše chodníky boli ako tvoje:

**nástrojmi komunikácie s ľuďmi a nie izolačnými páskami,
ktorými si zabezpečujeme našu aristokratickú samotu.**

**Vezmi nás za ruku a keď nás uvidíš stratených na okraji cesty,
zastav sa, presladká Samaritánka,**

a vylej na naše rany olej povzbudení a víno nádeje.

A potom nás opäť postav na hradskú.

**Z hmly tohto slzavého údolia,
v ktorom prelievame naše žiale,**

odvráť naše oči k vrchom, odkiaľ nám príde pomoc.

A vtedy na našich cestách vykvitne jasavé Magnifikát.

**Ako sa stalo v tú dávnu jar, na výšinách Judey,
keď si na ne vystupovala ty.**

Toni Bell

*Aj tohto roku sme putovali k našej Levočskej Panne Márii. Z našej farnosti v sobotu ráno
putovalo 64 víťazských a 30 ovčianskych mladých pútnikov.
Panna Mária Levočská, oroduj za nás!*

EXERCÍCIE (IV. časť)

V rámci katechézy - nášho kresťanského vzdelávania - vám chceme v niekoľkých častiach na pokračovanie ponúknuť exercície podľa vzoru sv. Ignáca z Loyoly. Uvedomujme si navzájom potrebu takéhoto vzdelávania. Často sa stáva, či už doma, na ulici alebo aj v práci, že dostaneme otázku, týkajúcu sa našej viery. Nech sú tieto riadky duchovným pokrmom, ktorý v nás vzbudí radosť nad pôsobením Ducha Svätého. Nech Duch Svätý naplní myseľ, ale i naše srdcia.

Stvorenie

Na počiatku všetkých ľudských ciest sú Božie slová: „Učiniť človeka na náš obraz, nám podobný“ (Gen 1,26). Človek mal teda prv, než začal jestvovať, vytýčený cieľ, podľa ktorého mal rozvíjať svoj život. Zostať podobným Bohu je našou životnou úlohou. Uskutočňovať celým životom Boží obraz na Božiu podobu. Byť - to je v skratke aj úloha nášho mravného života, našej mravnosti. Je to jednoduché i otvorené do nekonečna.

Predstavte si schopného človeka, inžiniera, ktorý vybudoval veľký podnik z vlastných síl a vlastných myšlienok. Vložil do tohto podujatia svoj um a mnoho obetí. Má však syna, ktorého by rád urobil dedičom toho všetkého. Ako to však urobiť? Prepísať jednoducho podnik na syna? Nie. Otec chce omnoho viac. Prv, než odovzdá synovi podnik, chce, aby syn bol ako otec - aby cítil lásku k tomu dielu, aby mu rozumel, aby mal radosť z tvorivej práce na ďalšom rozvíjaní tohto diela. Preto otec chce, aby syn prešiel tak ako on všetkými prácami tohto podniku, aby do všetkého videl, aby mu podnik prirástol k srdcu, aby sa stal tvorivým človekom. Otec chce mať vo svojom synovi pravého muža na pravom mieste.

Môžem povedať, že aj Boh stál pred takým problémom s

človekom. Nechcel mať v človekovi bábkú, poslušného živočícha, lež chcel mať v človekovi bytosť „na svoj obraz, na svoju podobu“. Takto stvoril človeka z lásky svojho srdca, aby sa mu podobal ako syn otcovi. Stvoril človeka a do jeho srdca vložil *desiderium naturale* - prirodzenú túžbu po Bohu, túžbu podobať sa Bohu. Prijal ho za svojho syna, vliat do neho sily svojho vlastného života a vyzval ho na cestu, na ktorej má človek aj svojím vlastným pričinením a spoluprácou dotvárať v sebe **Boží obraz, Božiu podobu a prevziať na seba zodpovednosť za svet.**

Človek, posledná bytosť, ktorú Boh stvoril, „posledný príchodzí medzi obyvateľmi tejto zeme“, nie je ešte dokončený, nie je hotový, lež kráča za svojou plnosťou. Boh stvoril v človekovi bytosť, ktorá rastie a rozvíja sa, ktorá doslova tvorí seba samu zvnútra, má dozrieť na osobnosť Božieho činu a tvorivým konaním človeka samotného - sme Božími spolupracovníkmi na diele svojej vlastnej osobitosti a na diele sveta. Človek - spolupracovník Boží ... Človek nie je teda vo svete ako vec vedľa iných vecí... Ani nebol postavený do sveta, aby sa v ňom len pasívne tešil a díval okolo seba, akoby bolo od samého začiatku vo svete všetko

hotové.

Človek je stvorený na Boží obraz. To je prvá lekcija Písma na tému človek. Na Boží obraz značí v prvom rade na obraz Tvorcu. Človek má tvorivosťou napodobňovať Boha. Svet bol zverený človekovi do rúk - podrobte si zem. „Habet homo rationem et manum“ – „Človek má rozum a ruku“, povie Tomáš Akvinský. Toto je dar, ktorý človek dostal, aby sa stal pánom sveta ako spolutvorca. Človek dotvára svet. Písmo hovorí, že na siedmy deň si Boh odpočinul. **Odpočinul, pretože mal človeka, ktorý mohol prevziať dotváranie sveta do svojich rúk.**

Človek na Boží obraz... Pekný obraz má k tomu Franz Werfel vo svojom Jeremiášovi. Jeremiáš je vo vyhnanstve v Egypte s kráľovnou Izraela. Tam býva s nimi mladé egyptské dievča Dime, ktoré počúva Jeremiášove výklady o náboženstve, o Bohu a o dejinách spásy v Izraeli. Je vnímavá a pozorná. A premýšľa. Potom sa odváži položiť otázku. Jedna scéna: Dime chvíľu čakala. Potom jej hlas nadobudol ustrašený plachý tón, ako by sa rozhodla opýtať sa na niečo zakázané: „Je Boh skutočne celkom neviditeľný?“ Jeremiáš: „Niet oka, niet nijakého stvorenia, ktoré by ho videlo.“ Dime: „Áno, ale... Nech ma Jeremiáš

vypočuje, aj keď budem hovoriť veľmi hriechne... Slnko je zjavenie Boha slnka, ako hovoria všetci ľudia vo svete..." Jeremiáš: „Slnko nie je Pán, slnko je iba výtvor, stvorenie Pána.“ „A blesk?“ opýtala sa Dime. „Ani blesk nie je Pán. Pán je moc, ktorá blesky vysiela.“ „A búrka?“ „Ani búrka nie je Pán, Pán je neviditeľný.“ Dime bola neústupná: „A predsa, učiteľ môj, tak by som si priała, aby Neviditeľný bol aspoň máličko, troška viditeľnejší. Nech sa pozrie Jeremiáš tam hore, kde lietajú sokoly. Sú to okrídlené podoby nášho Boha Ptaha... U nás v Egypte má všetko božské svoju viditeľnú podobu, aby mohlo byť medzi nami. Z týchto podôb si my potom zhotovujeme obrazy - veľké v chrámoch, maličké do svojich komôrok. Lebo príde hodina, človek je celkom sám, má strach a musí zapáliť svetlo pred tým posvätným, zasvätiť kyticu kvetov, aby sa uspokojilo jeho plaché srdce..." Po týchto slovách dievča dodalo: „Teraz sa však Dime poučila, že toto všetko, uctievanie podôb vtákov a zvierat je veľmi zlé, veľmi hriechne. A predsa nech má môj učiteľ poučiť, čo medzi všetkými obrazmi sveta je vernou podobou Neviditeľného..." Jeremiáš chytil Dime za ruku, pozrel na ňu a povedal: „**Nedostala už na to moja žiačka odpoveď? Či sám Boh nepovedal, že má na svete svoj obraz a svoju podobu? Či nepochádza priamo od neho, že on sám stvoril človeka na svoj obraz a na svoju podobu...? Krásnym si stvoril človeka, ó Bože, čo sám riadiš svet.**“

Tieto úvahy tu treba doplniť. Boli sme stворení na Boží obraz a podobu... Áno, podobnosť s

ilustračná snímka: M. Magda st.

Bohom v nás sa znetvorila. Aby sme sa mohli znova podobáť originálu, Boh poslal svojho Syna – viditeľný obraz neviditeľného Boha – aby táto zem ešte raz videla, ako má vyzeráť pravý človek. Aký je to dar nášmu svetu! Kristus je pravý človek preto, že je Bohočlovek. Kristus je čistý obraz neviditeľného Boha. V ňom je Boh medzi nami, je uprostred nás. Ale je uprostred nás ako človek. Modlitbou, láskou, milosrdenstvom. Máme dosahovať plnosť Kristovho obrazu Boha. Našou veľkolepou úlohou je naplno sa rozvinúť na obraz Boží podľa Krista - v milosti a silou Božou. Prijmeme to alebo odmietneme?

„Bože, Ty si ma stvoril na svoj obraz a na svoju podobu! Daj mi smäd po živote a túžbu po bytí v Tebe! Spiritu principali confirma me... Daj, aby som veril v tvoju

aktívnu prítomnosť vo svojom živote a vo večných veciach. Ale ako dosvedčím Tebe a sebe samému, že nie som ten, ktorý len ustavične opakuje: „Pane, Pane?“ Budem spolupracovať s Tebou. Na túžbu po bytí, ktorú si do mňa vložil, odpoviem starostlivou snahou, aby som nikdy nestlmil, nenechal sa vybočiť z cesty a nepremárnil svoju schopnosť milovať a tvoriť. A budem sa držať Tvojej Prozretelnosti. Ona ma obklopuje a ona mi v každom okamihu ukazuje, ako mám vykonávať nasledujúci krok, na akú ďalšiu priečku mám nastúpiť. Tvojej Prozretelnosti sa budem držať starostlivou snahou, aby som nikdy nezanedbal nijakú príležitosť vystúpiť vyššie smerom k duchu, k väčšej podobe s Tebou...”

pripravil Mgr. L. Franc

ROZHOVOR

Miroslav Mikolášik

Pán Mikolášik, chcem sa Vám aj v mene pána farára Petra Čorbu a kňazov z Košickej arcidiecézy poďakovať za veľmi krásne dni, ktoré sme mohli, vďaka Vášmu pozvaniu, stráviť v Bruseli. Vďaka Vám za ochotu prísť do farnosti a bližšie priblížiť inštitúciu Európskeho parlamentu a existencie Európskej únie vôbec. Ďakujem Vám aj za ponuku uverejniť rozhovor s Vami v našom farskom časopise Spektrum.

1. Mohli by ste sa nám, p. Mikolášik, v krátkosti predstaviť? Odkiaľ pochádzate? Čo ste robili a ako ste sa stali členom Európskeho parlamentu? Aký je Váš denný program?

Domnievam sa, že je dobré, aby neboli všetci politici len z Bratislavy, ale aj „z terénu“. Ja som príklad poslanca z regiónu, pretože som sa narodil a stále bývam v Dolnom Kubíne, kde sa každý víkend vraciam k mojej dobrej manželke a rodine. Predtým som pôsobil ako lekár, neskôr som bol poslancom v Národnej rade SR a tiež som zastupoval záujmy našich občanov ako veľvyslanec v Kanade.

2. Ako vznikla myšlienka Európskej únie, ktorej 50. výročie sme si pripomenuli? Kto

snímka: TASR

za ňou stál?

Bolo potrebné zahojiť rany, ľudsky sa vyrovnáť s hrôzami vojny a začať odznova. Nemec-ko vtedy ústami kresťanského demokrata Konrada Adenauera požiadalo Francúzsko o odpustenie. A iný kresťanský politik Robert Schuman vytvoril takú atmosféru odpustenia, že tieto a aj ďalšie krajiny našli k sebe cestu a založili najprv Úniu uh-lia a ocele a na základe tejto spolupráce to prerástlo do Európskeho hospodárskeho spo-lučenstva a do Európskej únie, ktorej plnoprávnym členom je aj Slovensko.

3. Aké sú plusy a mínusy Eu-rópskej únie? Akým mottom sa riadi a vedie svoje rozhod-nutia?

Myslím, že plusov je oveľa viac. Hlavným mottom je soli-darita. Bohatšie a skúsenejšie krajiny pomáhajú, aj priamo finančne, tým slabším, aby sa ich životná úroveň, ale aj úro-veň slobody, mieru a bezpeč-nosti vyrovnávala.

4. Čo prináša Európska únia pre nás Slovákov?

Slováci a Slovenky môžu slobodne žiť, kdekoľvek cestovať, ba dokonca aj pracovať, kde sa im zapáči. Žijú v bezpečí a mieri, môžu zveľaďovať svoj život, myslieť na tých slabších. Mladí ľudia môžu študovať v za-hraničí, dá sa podnikáť všade v Európe. Máme aj náboženskú slobodu a tú tiež treba denne žiť a naplňovať činmi.

5. Z pohľadu Vás, ktorý ste v centre únie a stretávate sa s ľuďmi z rôznych národov v Európe, čo nám Slovákom chý-ba? Na čo máme byť hrdí? V čom máme pridať a čomu dať dôraz? Čo by si mohli ostatní ľudia od nás zobrať?

Mnohým chýba plynulá zna-lost jedného alebo dvoch cu-dzích jazykov. Väčšia dôvera vo vlastné sily a schopnosti, niekedy aj odvaha zrealizovať a uviesť do praxe svoj originálny nápad, zámer. Európa by od nás mala čerpať viac srdečnos-ti a prirodzenej pohostinnosti. Trúfam si povedať, že i vrúcny

vzťah k Bohu a k veciam duchovným.

6. Stretávate sa s rôznymi osobami na úrovni Európskeho parlamentu. Sú medzi nimi aj veriaci ľudia? Vidieť z ich správania a názorov kresťanskú výchovu? Nie je kresťanská viera odsúvaná stranou a všetko ostatné sa prijíma?

Je to ťažká a zložitá otázka. Áno, dá sa povedať, že poznám všetkých poslancov, ktorí sú veriaci a vidno to aj na ich práci a angažovanosti. Ale sú aj takí, ktorí sú podľa krstného listu tiež kresťania, avšak pri hlasovaní to u nich necítiť. Akoby sa báli byť zásadoví. Myslím, že sa boja relativistických názorov aj svojich voličov, ktorí by ich už ďalej asi nevolili.

Som členom najsilnejšej politickej strany ELS-ED (Európska ľudová strana-Európski demokrati) a hoci táto politická skupina združuje prevažne kresťansko-demokratické strany z Európy, prejavujú sa rozdiely i medzi nami. Najmä vtedy, keď treba zaujať postoj k ochrane ľudskej bytosti, ľudskej dôstojnosti, úcte k životu. Taktiež sú proti nám v tvrdej opozícii socialisti, nordická ľavica a liberáli. Aj preto je veľmi obtiažne získať väčšinu za život a za manželstvo tvorené mužom a ženou, čo je alfou a omegou mojich hodnotových postojov.

7. Aká je úloha kresťana v dnešnej Európe? Čo máme robiť, aby sme naďalej budovali kresťanskú Európu?

Myslím, že nielen kňazi, ale najmä rodičia a škola musia

vychovávať ku kresťanským postojom od malička. Potrebne je aj dôsledné poznanie Sv. písma, ako aj podrobná znalosť Katechizmu katolíckej cirkvi a ich denná aplikácia, žitie v praxi. Netreba zabúdať na silnú vieru, ktorou sa dostávame k láske. Keď milujeme, iba vtedy sme schopní obetovať sa pre iných a iným slúžiť. Aby aj ostatní na nás videli, že sme iní, lebo sme zmenení láskou.

8. Aký by mal byť politik, akými zásadami sa má riadiť? Vyrastajú v našej kresťanskej spoločnosti dobrí politici s Kristovým duchom?

Myslím, že u nás je veľa hodnotných ľudí s kvalitnou výchovou i vedomosťami, ktoré by sa mali využívať nielen vo vlastný prospech a vo vlastnej rodine. Veď aj Sv. Otec Ján Pavol II. nabádal kresťanov, aby sa angažovali vo verejnom živote. Aby slúžili spoločenstvu ľudí na dedine, v meste na národnej či medzinárodnej úrovni. Nikto iný, žiadni postkomunisti či liberáli to za nás robiť nebudú. Nemali by sme im dobrovoľne prenechávať priestor, aby nám napríklad zavádzali úplne pomýlenú a nenáležitú sexuálnu výchovu do škôl. Je aj na voličoch, aby do parlamentov volili ľudí, u ktorých vedia, že rešpektujú bezvýhradne ľudský život od počatia až po prirodzenú smrť. Takých, ktorí sa nehanbia za svoju vieru a ktorí sa často svedujú. Aj to je znak živej viery u politika.

9. Čo pekného ste zažili v Bruseli alebo inde? Čo vás prekvapilo, zaujalo alebo za-

rmútilo?

Je pre mňa povzbudením, že sme si vydobyli, aby sme mali v Štrasburgu počas plenárneho zasadnutia možnosť mať sv. omšu. Chodievame tam stále tí istí ľudia a vieme o sebe, že si môžeme potom aj v tom ťažkom politickom zápase dôverovať.

Zarmútilo ma, že značná časť slovenských poslancov nehlasovala za mnou predložené názory, keď som bol hlavným spravodajcom nariadenia o „Pokrokových liečebných metódach“, hoci dobre vedeli, kde je pravda. Podriadili si svojim politickým stranám a nie najzákladnejšej úcte k ľudskému životu.

10. Čo Vám dáva silu ísť ďalej za svojimi cieľmi? Ako relaxujete, čo máte rád, kam sa rád vraciate?

Silu čerpám napríklad u sv. Pavla. Obdivujem ho, ako prekonával prekážky, pričom musel veľa cestovať, presvedčať svojich protivníkov, s láskou ich učiť a usmerňovať. A nebál sa ísť aj do rizika plného fyzického nasadenia či žalára až do únavy.

Na relax mám menej času. Balzomom na všetky starosti je každotýždenný návrat k mojej manželke a deťom. Chvilke strávené s nimi mi dobíjajú všetky „baterky“ a hneď môžem ďalší týždeň fungovať. A nenahradiiteľná je aj krátka prechádzka s nimi Božou prírodou doma na Slovensku.

Ďakujem Vám za Vaše odpovede.

d. o. Oliver Székely

Ikona nazaretskej rodiny

Po ukončení Školy rodiny sa pravidelne schádzame na štvrtročných stretnutiach, na ktorých si dopĺňame poznanie a zároveň informujeme o aktivitách vo farnosti. Na predchádzajúcom stretnutí bola veľkým obohatením účasť dp. Pavla Bugoša, farára z Košíc a jeho prednášky na tému: **ABRAHÁM – o tom, ako Boh povoláva, ako mu my odpovedáme a ako dokážeme prijať a plniť jeho vôľu. Druhou katechézou bola IKONA SV. RODINY Z NAZARETA.**

Dnešný svet sa nachádza v období krízy autority spoločnosti, Cirkvi, ale najmä rodiny. Diabol chce zničiť rodinu tým, že útočí na ženu, lebo je nositeľkou života, útočí na otca, lebo je ochrancom života. Na obraze nazaretskej rodiny je definovaný vzťah a postavenie jednotlivých členov rodiny, ich nadriadenosť a podriadenosť.

Z tradičných ikon sme zvyknutí, že malý Ježiš je v náručí Matky. Tu vidíme porušenie tohto pravidla, ale len na úkor toho, aby do popredia vystúpil rodinný duch. Dvanásťročný Ježiš je umiestnený na pleciach otca, čím sa zvýraznila úloha otca pri dospievaní detí. Otec má byť pre svoje dieťa oporou, hlavne vtedy, keď prichádzajú problémy v dospievaní. Porušovanie tejto zásady zapríčiňuje vážne zranenia u dieťaťa, ktoré si potom prenáša so sebou do života. Preto je dôležité, aby otec venoval veľa času svojim dospievajúcim deťom a „neposlal ich so všetkým za matkou“. Ak otcovi naozaj záleží na rodine, veľa času strávi v rodine, nie mimo nej. Na ikone vidíme,

ako otec pevne obidvomi rukami drží za nohy svojho syna, akoby bolo povedané, že otec je ten, kto riadi kroky svojho syna. V období dospievania má dieťa pociťovať podporu práve zo strany otca, ktorý má vysvetľovať svojmu dieťaťu, že krízy majú napomôcť jeho rastu vo viere a upevniť dôveru v Boha.

Pevným držaním rúk otca ja naznačené ďalšie dôležité pravidlo: otec v rodine je predstaviteľom zákona a vykonávateľom moci. Boh zveril zodpovednosť za manželstvo a rodinu mužovi. Keď Eva v raji spáchala hriech, Boh nebral na zodpovednosť ju, ale muža: „Kde si?“ Muž sa chce zbaviť zodpovednosti a zhadzuje ju na ženu: „Žena mi dala zo stromu... a jedol som!“ A toto sa deje vo všetkých manželstvách, keď muž stratí Ducha. Muži a ženy sa nechápu. Sú rozdielni a preto nemôžu byť rovnakí. Keď Boh stvoril ženu, muž spal. Jemu ponechal silu rúk, žene dal silu jazyka. Chlapovi sa páči iná, ale svoju miluje. Žena funguje ako vlna – raz je hore a vtedy zvládne pol sveta, inokedy je dole a vtedy potrebuje pomoc muža. Muž sa často zrieka svojej zodpovednosti a žena ju veľmi rada berie na seba. Preto v mnohých rodinách je muž „pod papučou“, t. j. o všetkom v domácnosti rozhoduje, všetko riadi a kontroluje žena. Takto to nemá byť. Riešením je, aby žena „vrátila naspäť“ túto zodpovednosť mužovi. Má mu pomáhať byť zodpovedným. Muž veľmi trpí, keď v rodine vládne žena, keď mu ukradne autoritu, on už v rodine nemá čo robiť a ide „na pivo alebo

na huby“. A potom sa žena sťažuje, že nie je doma. Je treba si uvedomiť, že muž sa nikdy nebude deliť o svoju autoritu. Buď ju má alebo ju nemá vôbec.

V mnohých rodinách žena je tá, ktorá varí, perie, upratuje, viac sa modlí, svedá, viac sa venuje deťom. Na druhej strane je muž niekedy hrubý, egoista, chodí neskoro, málo je doma, nechce sa modliť ani svedať. Postava ženy je tak obrazom čnosti, postava muža obrazom slabosti. Ale odvahu! Pre toto sa ešte netreba rozvádzať, lebo presne tak to fungovalo aj v nazaretskej rodine. Žena – Mária – je obrazom všetkých čností. Oproti mužovi bola dokonalejšia, veď bola nepoškvrnene počatá a uchránená od dedičného hriechu, bola plná milosti. Jej manžel sa zďaleka nemohol s ňou porovnávať, ba naopak pochyboval o Márii, chcel ju tajne prepustiť a nemal k nej dôveru, až kým ho nepovzbudil anjel. A predsa sa táto rodina nerozpadla, hoci muž bol slabší. A Mária vždy a za každých okolností poslúchla, čiže podporovala autoritu „slabšieho“ muža. V tejto rodine vládol Boží duch a model tejto rodiny má byť vzorom aj pre dnešné rodiny.

Sväté písmo na obraze zaznamenáva dialóg medzi Bohom a Máriou vo chvíli zvestovania. Keď Mária vyslovuje svoje „Staň sa!“, vytvára sa nazaretská rodina. Od tejto chvíle Boh prestáva komunikovať so ženou a komunikuje iba s otcom. Boh všetko organizovanie rodiny chce robiť cez muža. A Mária to rešpektuje. Keď Jozef povie: „Mária, balíme kufre a ide

sa do Egypta“, nevzdoruje. Keď povie: „Vraciame sa naspäť“, nevyčíta mu, že potratil rozum a nevzbúri sa ani vtedy, keď počas cesty zmení plán. Na ikone sú všetky Máriine postoje vyjadrené sklonenou hlavou na znak podriadenia sa manželovi – „Tak ako povieš ty“ – a vystretými rukami, ktoré sú znakom odovzdanosti do Božej vôle. Preto muž, prv než vynesie nejaké rozhodnutie, má sa poradiť s Bohom a potom povedať svoje rozhodnutie manželke. Žena chce poslúchať, ak vidí, že muž rozhoduje z Božej vôle, ale ak má poslúchať egoistu, má veľké problémy s poslušnosťou. Keď otec o niečom v rodine rozhodne, je dôležité, aby žena podporila slovo otca u detí: „Ja nemôžem zmeniť otcovo rozhodnutie.“ Vtedy dieťa vidí jednotu manželov. Vidí, že rodičia sú jedno telo, jeden duch. Matka nikdy nemá deťom hovoriť o chybách otca a zhadzovať pred nimi jeho autoritu. Je to to najhoršie, čo môže urobiť.

Dieťa Ježiš je na ikone umiestnené na pleciah Jozefa – otca, jeho pohľad je nasmerovaný na matku. Tým je naznačená harmónia pri výchove. Otec je ten, kto môže mať fyzický kontakt s dieťaťom, matka je tá, ktorá má mať citový vzťah. Jej slová k dieťaťu majú byť láskavé. Má si uvedomiť poslanie svojich rúk. Nie je správne, aby dieťa bolo udierané tou istou rukou, ktorá ho hladí, žehná, ktorá mu varí, perie, kúpe ho, oblieka. Koľko stresu a neurózy zažívajú dnešné deti v rodine. Kvôli pekne zariadenému bytu sústavne musia počúvať: „Nechaj to, nechod tam!“ Zo školy nesmie priniesť zlú známku, lebo rodičia chcú mať z neho „ajnštajnika“ a preto-

repro: Spektrum

že musí byť vždy oblečený ako z „Burdy“, musí obchádzať všetky mláky. Ale deti sa nevychovejú tým, že rodičia dostanú „pedagogický záchvat“. Deti sa vychovávajú postojmi viery rodičov. Dieťa má dostať dar slobody, ale pocítiť prísnosť výchovy. Ak dieťa zakusuje lásku, znesie aj prísnosť. Ak tomu tak nie je, život berie vysoké školné.

Možno najzaujímavejším prvkom ikony je Jozefova tvár. Autor použil motív z Turínskeho plátna, aby zdôvodnil poslanie otca v rodine. Aby Ježiš mohol vyplniť poslanstvo, pre ktoré prišiel na svet, potreboval dennodenne pozeráť na láskavú tvár Nebeského Otca. A kde inde by ju mal vidieť, ak nie na tvári svojho pozemského otca Jozefa? Je to tvár plná nežnosti, pokory, milosrdenstva, obety a lásky. Je dôležité, aby deti v ro-

dine videli na tvári svojho otca tvár služobníka Boha, aby videli otca, ktorý svojou prítomnosťou v rodine stráca pre nich život. Dieťa sa na svoje poslanie pripraví dobre vtedy, keď v rodine uvidí, že „hlavou každého muža je Kristus, hlavou ženy muž“ (1 Kor 11,3).

Čo môžeš urobiť Ty? Ak si manžel, pros o Ducha Svätého, ktorý Ti chce pomáhať znovu prijať zodpovednosť za rodinu a bude Ti pomáhať vykonávať moc s pokorou a láskou. Ak si manželka, pros o Ducha Svätého, ktorý Ťa môže uschopniť tak ako Máriu, budovať autoritu muža v sebe samej, ako aj autoritu otca v твоjich deťoch. A dieťaťu chce Duch Svätý pomôcť v poslušnosti rodičom, vďačnosti za výchovu a starostlivosť, a tým podporovať harmóniu medzi rodičmi.

Božena a Ľudka

NÁZORY a SVEDECTVÁ

Marta, Marta...

Je krásne sobotné aprílové ráno. Slniečko presvitá cez strešné okno do našej spálne. Pozriem na hodinky – je sedem a už mi začnú víriť hlavou myšlienky všetky tie povinnosti, ktoré som si na dnes pripravila. Mój manžel ešte spokojne odfukuje, ale mňa to už ťahá z postele.

V tej chvíli ma z myšlienok vytrhne šuchot chodidiel na dlážke. Je to naša 10-ročná dcéra, ktorá si pretiera očká: „Mami, ešte spíš?“ pýta sa ma. „Nie“, odpoviem. „A môžem ísť k Tebe ...?“ a už si aj odhrňa paplón a šuchne sa ku mne. Jej úsmev a vôňa čerstvo vyspatého dieťaťa ma odzbrojuje. Priviniem si ju k sebe, ale tie dotieravé myšlienky mi nedajú pokoj. Manžel sa prebudí a objíme si nás obe: „Ešte spíte, ešte je skoro!“ Niekedy mu závidím, že má málo starostí takých obyčajných, bežných, ktoré máme zväčša len my, mamy.

Z myšlienok ma vytrhne pohľad na hodinky, je 7:30. Začínam byť nervózna a vstávam z postele. Kým sa tí dvaja ešte tmolia v posteli, ja som už umytá, oblečená a moje kroky smerujú do kuchyne. Zalievam manželovi rannú kávu, sebe čaj a dcére cereálie s mliekom. A už sa chystám k drezu a umývam špinavý riad, na ktorý nezvyšil čas včera večer.

V takýchto chvíľach, keď mám hlavu plnú starostí, keď potrebujem dokúpiť ešte zopár vecí na nedeľný koláč, kôš je plný špinavej bielizne, veľká kopa je zase prichystaná na žehlenie, keď mám navariť chutný obed,

povysávať a poumývať dlážky v dome, vyčistiť topánky, zájsť k mamke na kúsok reči... a nehovoriac o oknách, ktoré sú po zime špinavé, pretože na ne ešte stále nezvyšil čas...

Zrazu zacítim v svojom lone kop-kop! Moje maličké a tichučké dieťaťko sa snaží na seba upútať pozornosť. Táto maličká ešte nenarodená bytosť, ktorú už niekoľko mesiacov nosím pod srdcom, kopká a krúti sa, ako keby mi svojimi pohybmi chcelo povedať, že to nebude až také zlé. Ako môže byť niečo dôležitejšie ako požehnanie, ktorým som pre Teba ja? Toto ma povzbudí a zrazu si uvedomím, že sme deň začali bez poďakovania sa Pánu Bohu a bez nášho obligátneho „Ó, môj Bože, obetujem Ti dnes...“ Vtedy mi Pán nástojčivo dáva myšlienky na evanjeliu stať o Ježišovej návšteve u dvoch sestier Márie a Marty.

Mária celý čas sedela pri Ježišových nohách a pozorne ho počúvala. Jej sestra Marta mala však ako hostiteľka plné ruky práce – varila, upratovala, obsluhovala. Posťažovala sa preto Ježišovi, že Mária by jej mohla pomôcť, no v Pánovom hlase bolo počuť takmer pobavenie: „Marta, Marta, staráš sa a znepokojuješ pre mnohé veci, a potrebné je len jedno. Mária si vybrala lepší podiel, ktorý sa jej neodníme“ (Lk 10, 41-42).

Úbohá Marta! Ona si len chcela uctiť vzácných hostí, ako sa patrí. Mária si možno vybrala ten lepší podiel, ale keď sa skončili všetky

rozhovory, každý bol iste rád, že ktosi pripravil obed, obhajujem v duchu chuderku Martu pre Ježišom.

Každodenný život väčšiny nás, manželiek a matiek, je naplnený neustálou starostou o živobytie. Myslím si, že svet potrebuje nás – Marty – venujúce sa týmto praktickým záležitostiam. Treba kúpať deti a umývať dlážky. Sú tu jedlá, ktoré treba pripraviť a šaty, ktoré treba oprat... My Marty však musíme mať na pamäti, že toto všetko nie je najdôležitejšie. Ak si nedáme pozor, naše povinnosti nás pohltnú. Často si preto musíme pripomínať, že naším najhlavnejším cieľom je priviesť seba a svoju rodinu do neba! A všetky tie domáce práce nie sú popri ňom ani zďaleka také dôležité. Keď náš Pán povedal: „Len jedno je potrebné“, celkom určite nemal na mysli behom doobedia vydrhnúť obkladačky v kúpeľni či poumývať všetky okná na dome. V zápale každodenných činností na to ľahko zabúdame, ale práce, ktoré vypĺňajú dni mamičiek, naozaj nie sú tým „lepším podielom“. Je ním náš duchovný život. Martu natoľko zaujali praktické veci, že nemala čas na Ježiša, ktorý bol v jej hosťovskej izbe. A ja mám čas na Teba, Ježišu?

Utieram si mokré ruky, skladam riad a začínam rannú modlitbu v našej rodine: „Ó, môj Bože...“ Uvedomujem si, že je to naozaj tak, že aj to „duchovno“ je v rodinách na pleciach nás matiek a žien, veď nie nadarmo sa modlíme za „zbožné ženské pokolenie“. Aj keď zvlášť účasť mužov – otcov na duchovnom živote v rodine, aj v tej našej, je podľa mňa mimoriadne dôležitá. V očiach detí (aspoň po určitý

čas) niet väčšej autority ako je ich otec. Keď teda deti vidia svojich otcov ako kľačia pred Bohom, ďakujú mu a prosia o pomoc, pochopia, že Boh je väčší. Ak zvlášť chlapci už od útleho veku tento príklad otca nemajú, veľmi ľahko môžu prísť k záveru, že viera a modlitba sú záležitosťou žien a detí.

Takéto myšlienky mi víria hlavou celý deň, keď tu zrazu: kop-kop! Znovu je to moje bábätko. Bez toho, aby povedalo čo len slovo, preveruje moje priority. Spomaľ, upozorňuje ma. Lahnem si na gauč a oči mi sklznú na kríž, ktorý visí na stene. Pozriem sa na hodinky, je práve 15:07 a tak beriem do ruky ruženec a modlím sa korunku Božieho milosrdenstva. Trvá to len kratučko a aj za takú krátku dobu si trošku oddýchnem a posilním sa aj na duši.

Keď je deň už na sklonku, uvedomím si, že fakt nie je životne dôležité, aby som na zozname prác, ktoré som si na dnes naplánovala, začiarila každý bod. Možno bude pre mňa užitočnejšie, ak trocha spomalím. Keď si sadám unavená do kresla a začínam kontrolovať veci okolo seba, zistím, že okná sú aj naďalej neumyté, že od nedeľného koláča som upustila, veď aj tak sú v komore keksy, že niektoré topánky sa mi vôbec nezdali také špinavé a vrátila som ich preto do regála a dlážky stačilo len povysávať.

Pohládkám si bruško a vysielam k Bohu modlitbu vďaky za to, že si toto maličké stvoreníčko tak krásne plní úlohu, ktorú mu nateraz zveril Boh: byť mojím sladkým, tichým poslom z neba.

Martina Gondová

Pochopiť utrpenie

Bolesť, strach, nepokoj, osamelosť. Prečo, Pane, dopúšťaš toto všetko, keď ty sám si pokoj a my veríme, že si stále s nami? Je to všetko skúškou našej viery, našej dôvery v teba? Ak áno, tak dokedy ešte budeme znášať tvoje skúšky či tresty za naše pády. Prečo?

Stretla som vo svojom živote ľudí, ktorí trpeli nielen fyzicky, ale najmä duchovne. Prečo píšem duchovne a nie psychicky? Preto, lebo ak človek trpí zúfalstvom a rúhaním, tak vlastne jeho duša kričí k nebu a zároveň neverí, že ju niekto počuje alebo jej utrpenie berie vážne. Nechápe alebo nechce pochopiť zmysel svojej bolesti, lebo vo svojej pýche chce byť šťastný aj napriek tomu, že sám život je spleťou väčšieho či menšieho utrpenia.

Každý z nás vie, že keď sa mu darí, tak si na Boha spomenie len zriedkavo a vníma ho asi tak povrchné, ako keď z povinnosti alebo zo zvyku príde v nedeľu do Božieho chrámu, odsedí si omšu a hneď ako vyjde z kostola, zabudne, čo mu vlastne Boh chcel pripomenúť. Ale sú aj takí, ktorí si o sebe myslia, že sa snažia žiť dobrý život kresťana a tým ťažšie znášajú tvrdé údery života s výčitkou – PREČO? Odpoveď máme na samom počiatku dejín stvorenia sveta a človeka, jeho zrady Božej lásky a následného vyhnania z raja. Toto sú následky dedičného hriechu, toto je dedičstvo sveta, ktoré sa zviňa v bolestiach svojej pýchy a nechápavosti. V bolesti prichádzame na svet, v bolesti a trápení prežívame svoj život a cez bolesť vkročíme do večného života. Dôležité je práve to, ako bolesť prijímame a chápeme.

Bolesť a utrpenie znášal aj Kristus, aj keď bol Bohočlovek, nevyhol sa im práve preto, že chcel naše bolesti nielen pochopiť a osobne prežiť, ale ich najmä posvätiť. Preto ten, čo trpí, je priehľadným obrazom Krista a očisťuje sa od hriechov, pričom je neustále posilňovaný Božou milosťou a láskou. Boh nikdy nenechá človeka v utrpení samého, ani mu nenaloží na plecia viac ako unesie. A keď sa ti zdá, že už ďalej nevládzeš, jednoducho povedz: „Bože Otče, vkladám seba aj svoje utrpenie do tvojich rúk, ja ti verím, verím, verím ti! Staň sa vôľa tvoja!“

Páter Pio povedal, že „niet väčšej milosti ako je milosť utrpenia už tu na zemi, lebo je neporovnateľne ľahšie trpieť za hriechy tu ako v očistci“. Preto nezabudni, aj keď sa to ťažko chápe, že bolesť a trápenie je darom a milosťou od Boha a že dôvera v jeho riadenie ťa posilní a podoprie v utrpení, aby si nepadol do priepasti zúfalstva. Lebo kresťan, ktorý odmieta pochopiť utrpenie, odmieta Ježišove sprítomnenie v sebe samom a popiera jeho dar večného života, ktoré pre nás osobne vydobyl obetou kríža.

Keď som v Charitnom dome sestier sv. Kríža v Cerovej sedela pri sestričke, ktorá umierala na rakovinu a práve sme z kaplnky počúvali kňaza, ako sa modlí pred vyloženou Sviatosťou oltárnou, opýtala sa ma, či nechcem ísť na poklonu do kaplnky. Odpovedala som jej: „Kam by som išla, keď Kristus leží tu na tejto posteli? Veď On je tebou a ty si ním a ja ho nemôžem nechať v tejto izbe samého.“

Lucia Galdunová

snímka: M. Magda st.

Sv. Joachim a sv. Anna

Podľa starej tradície rodičia Panny Márie sa nazývali Joachim a Anna. Joachim údajne pochádzal z Galiley, kým Anna bola dcérou istého betlehemskeho kňaza. Z jej blízkeho príbuzenstva pochádzala sv. Alžbeta, matka Jána Krstiteľa.

Tradícia hovorí, že Joachim a Anna boli príkladnými a nábožnými manželmi. To sa dá predpokladať aj zo skutočnosti, že vychovali mimoriadne ušľachtilú a Bohom zvlášť omilostenú dcéru. Ich život však nebol bez trápenia. Dlhو totíž nemali dieťa. Zažili preto mnoho príkoria, lebo bezdetnosť sa pokladala v Izraeli za Boží trest a ľudia otvorene pohrdali manželmi, ktorí nemali deti. Mnoho sa modlievali za dieťa. V ich starobe, po mnohých modlitbách, sa im predsa narodila dcéra, ktorej dali meno Mirjam, po slovensky Mária. Keď dosiahla Mária tri roky, rodičia ju zasvätili Pánu Bohu v jeruzalemskom chráme.

Úcta k sv. Joachimovi a k sv. Anne sa rozšírila najprv na kresťanskom východe. Už v 4. storočí bol v Jeruzaleme vystavený chrám, ktorý

bol im zasvätený, a to v blízkosti Ovčieho rybníka a Ovčej brány, kde bol podľa starého podania dom svätých manželov. Veľmi silná bola najmä úcta k svätej Anne. Na kresťanskom západe sa začalo uctievanie rodičov Panny Márie, zvlášť svätej Anny, v 8. storočí. Do poslednej liturgickej obnovy boli sviatky svätých manželov oddelené: 26. júla sv. Anny a 16. augusta sv. Joachima. V novom liturgickom kalendári je ich spoločný sviatok 26. júla.

Tento sviatok rodičov Panny Márie je nám veľmi blízky, pretože v malebnom okolí pod Čiernou horou sa nachádza veľmi pekný kostol sv. Anny z r. 1623. Vtedy podľa zásady „Čia pôda, toho aj náboženstvo“ bolo celé územie pod Braniskom protestantské. Jezuiti zo Spišskej Kapituly sa snažili svojou misijnou činnosťou prinavrátiť ľud spod Braniska do katolíckej cirkvi. Za pomoci manželiek šľachticov zo Šarišského a Spišského hradu založili v r. 1623 pútnické miesto sv. Anny na kluknavských lúkach.

Spišský biskup Michal Brigido

slávnostne vyhlásil obraz sv. Anny za milostivý. Kostol sv. Anny bol za grófa Imricha Csákyho obdarovaný plastikou ruky sv. Anny, ktorú polámali maďarskí boľševici, ale horliví mladí ctitelia sv. Anny z Víťaza ju pozliepali; je uložená v peknom ozdobnom ráme. Počas odpustu bola vystavená k ucteniu. V minulosti býval v blízkosti kostola pustovník. Rodina Csáky dala postaviť obďaleč kostola horáreň a hospodárske budovy. Bola tam aj pekná budova pre kňazov, ktorí tam mohli prenocovať a občerstviť sa. Budova bola podpivničená, tam mali obchodníci sklady na pivo a nápoje.

V minulej dobe sa pri sv. Anne odbavovali bohoslužby v troch rečiach. Hlavným celebrantom bol spišský prepošt. V šesťdesiatych rokoch, keď sa horár presťahoval do Kluknavy za vdp. Jozefa Farbrika, neprispôsobiví spoluobčania aj tieto budovy zničili. Väčšie opravy kostola boli za farára Jozefa Hanzelyho. Po revolúcii, žiaľ, boli ukradnuté medené ríny a aj kostol bol vyrabovaný. Zmizlo 14 barokových anjelov a z bočného oltára sv. Kríža boli odcudzené okrem dvoch anjelov aj plastiky Panny Márie a sv. Jána pod Krížom. Vďaka horlivosti ctiteľa sv. Anny z Víťaza boli oltáre opravené. Pán Boh zaplať! Figúrky boli odcudzené za farára Petra Pitoňáka. **Do r. 1950 mali pri sv. Anne krásne bohoslužby aj naši bratia gréckokatolíci a podľa Sv. Otca Jána Pavla II. „Cirkve dýchala obidvoma pľúcami“.** Žiaľ, že tieto spevy a sv. služba zanikli.

Radislav

Pramene:

Pohľad do histórie obce Víťaz

Kalendár SSV 1935

Sv. rodina 1935

Kronika Valent Magda

Predstavujeme

A. Kast-Zahn * H. Morgenroth

Každé dieťa sa vie naučiť spať.

Od dojčata po školopovinné dieťa.

Ako sa môžete vyhnúť problémom so spaním a ako ich možno riešiť.

Kniha o zaspávaní a prespávaní noci.

1. Moje dieťa nechce spať (časť III.)

Pokračovanie prvej kapitoly sa venuje súvislostiam:

Čo sa deje počas spánku?

snímka: M. Magda st.

Hlboký spánok a snívanie

Asi pred 40 rokmi zistili Aserinsky a Kleitman v Chicagu, že spánok nie je jednotvárný stav. V laboratóriu spánku možno medzičasom pomocou EEG (elektroencefalogramu, prístroja zobrazujúceho mozgové prúdy) presne zmerať, ako sa mení aktivita mozgu v priebehu noci. Zreteľne možno rozoznať dva rôzne druhy spánku. V odbornej reči sa im hovorí spánok „not-REM“ a spánok REM (REM = rapid eye movement – rýchly pohyb očí). V hovorovej reči ich označujeme ako hlboký spánok a snívanie.

Keď zaspíme, upadneme najskôr do pokojného hlbokého

spánku. Postupne prechádzame štyrmi stupňami hlbokého spánku, akoby sme pomaly vystupovali o jeden schod vyššie a každým schodom sa dostali do hlbšieho spánku. Na 3. a 4. schode je dýchanie veľmi pokojné. Srdce bije pravidelne, mozog „odpočíva“. Na EEG to možno rozpoznať na dlhých, pomalých vlnách, tzv. delta-vlnách. Keďže mozog vysielal len málo impulzov k svalom, takmer sa nehýbeme. Môže sa ale stať, že chrápeme – práve v pokojnom hlbokom spánku!

Na 3. a 4. schode nás len ťažko niečo zobudí, napr. hlasný zvuk ako zvonenie. V prvom momente sme úplne pomýlení a musíme

sa najskôr spamätať. Tento efekt má čosi do činenia s detskými poruchami spánku (nočný des a námesačnosť), ktoré opisujeme neskôr.

Po 2 - 3 hodinách vystrieda hlboký spánok po prvý raz snívanie. Vedecké pomenovanie REM (rýchle pohyby očí) ho samo o sebe vysvetľuje: v tejto fáze sa dosť rýchlo pohybujú oči pod zavretými viečkami. Zároveň sa zrýchľuje dýchanie a tlkot srdca, sú nepravidelné. Telo spotrebúva viac kyslíka. Mozog je zrazu aktívny. Snívame! Ak by nás v tejto fáze niekto zobudil, asi by sme presne vedeli porozprávať, čo sa nám práve snívalo.

Dodnes nie je celkom jasné, prečo vlastne snívame. Ale jedno je isté: v sne nie je možné byť námesačný alebo biť okolo seba. Takmer všetky svaly sú vo fáze snívania v pokoji. Mozog síce vysielal veľa podnetov smerom k svalom, tieto tam však nedôjdu, ale „zastavia“ sa v mieche.

To je aj dobre, lebo len tak je možné, že v sne prežijeme a urobíme veľa vecí, a napriek tomu ležíme takmer nehybne v posteli. Môže sa stať, že trháme mierne rukami alebo tvárou, zrejme ide o spojitost v závislosti od našich snov.

Od dieťatka v matkinom bruchu po dospelého človeka:

Ako sa mení spánok

Snívanie a hlboký spánok sa v priebehu noci viackrát striedajú. Tak je tomu u bábätiak aj dospelých. Ale existujú aj rozdiely. Predčasne narodené dieťa strávi v hlbokom spánku (REM) 80 % z času spania, úplne donosené dieťa už len 50 %, trojročné jednu tretinu a dospelý len jednu štvrtinu.

Vedci zaoberajúci sa spánkom

sa zamýšľali nad tým, prečo spánok REM zohráva u detí v matkinom bruchu a u novorodencov takú významnú rolu. Niektorí z nich, medzi prvými Dr. Roffwarg a jeho kolegovia, prišli na myšlienku, že deti takpovediac robia v spánku niečo preto, aby im dozrel mozog. Podnety prebiehajú rovnakou cestou, t.j. rovnakými nervovými dráhami ako neskôr, napr. pri počúvaní alebo pozieraní. Možno sa takto zmysluplne využívajú tie hodiny, ktoré dieťa strávi v matkinom lone a v prvých týždňoch života v aktívnom REM-spánku: mozog sa v spánku pripravuje na vnemy. Dieťa sa v spánku „učí“.

A či má REM-spánok niečo spoločné so snami v podobe, ako ich poznáme my? Nebude asi ani možné to niekedy vôbec zistiť. Dvojročné deti však už rozprávajú o svojich snoch, keď ich zobudia po fáze REM-spánku.

Ešte v niečom sa odlišuje novorodenec od batoliat a dospelých. Novorodenec upadne najskôr do fázy REM-spánku. Až od tretieho mesiaca nastupuje najskôr hlboký spánok. Okrem toho ešte v prvých týždňoch života nie je úplne vyzretý hlboký spánok. Až od šiesteho mesiaca možno zreteľne rozpoznať všetky štyri stupne hlbokého spánku. Teraz je už spánok dieťaťa veľmi podobný spánku dospelých. Len fázy hlbokého spánku a snívania sa u dočiat a batoliat striedajú rýchlejšie ako u dospelých. Mozog šesťmesačného doččaťa je už natoľko vyvinutý a zrelý, že konečne nastal čas, aby dokázalo spať 11 - 12 hodín vkuse! Preto to i napriek tomu často nefunguje, sa dozvieme v nasledujúcich odsekoch.

- re -

Creativity show v Košiciach

Tak ako bolo vyhlásené v našich kostoloch, niečo po pol druhej sme vyzbrojení transparentmi, pomalovanými tričkami, rapkáčmi, písťalkami či trúbkami vyrazili zo Širokého do Jumbacentra v Košiciach.

Konalo sa tam stretnutie mladých z Komunity Jána Krstiteľa Creativity show, ktorého cieľom v ten deň bolo ukázať v uliciach mesta, že mladí ľudia žijú s Ježišom. V Širokom nastúpilo okolo 20 mladých ľudí a čakali sme, že tolko nastúpi aj v okolitých obciach. Vo Vítaze nastúpilo 6 a v Ovčí nikto. Boli sme sklamaní a dúfali sme, že možno to zachráni Hrabkov. Tam však nastúpili 4 a v Križovanoch zasa nikto. V Prešove už, chvála Bohu, nastúpilo tolko mladých ľudí, až bol autobus preplnený.

V Jumbcentra nás privítal otec Milan, brat Marcel, ktorý celú akciu viedol aj s členmi Komunity. Marcel odštartoval Creativity show a od tej chvíle sme sa všetci zmenili na bláznov, na božích bláznov. Poobliekali sme si vlastnoručne pomalované tričky s nápisom: Horím pre Teba, Ježiš! A takto všetci zoskupení, bolo nás okolo 500, sme vyrazili do centra Košíc. V tom čase tam mala TV Joj akciu Jojka v meste. Mládež bubnovala na bubnoch, pískala, vrieskala, spievala, Marcel kričal do megafónu a všetci sme mali v tvárach radosť. Takto sme pomedzi dav ľudí, ktorí boli na Jojke, ako boží čudáci hovorili každému, že Ježiš žije, bol a je tu s nami, s tebou. Rozdávali sme letáčky a pozývali na večerný koncert.

Pán Bičan, ktorý je známy svojimi poznámkami, v tej chvíli, aj keď o všetkom dopredu vedel, sa zmohol akurát na: „Vitame kresťanský sprievod!“ Mnohí krútili hlavami, iní nám ukazovali, že sme bzz, ale boli aj takí, ktorí nás povzbudzovali a vyjadrili poklonu k odvahe, radosti a hlavne otvorenosti vykričať celému svetu, že Ježiš pobláznil mladých ľudí svojou láskou a že čaká mňa aj Teba.

Keď sme prešli celým mestom, vrátili sme sa okolo stanice do Jumbcentra. Tu sa mohli mladí prezentovať; každý, ako vedel. Chlapci predvádzali na stole le parcoure, iní breakdance a prišiel aj hosť, futbalista Blažej Vaščák. Predviedol parádne kúsky s loptou, no nedali sa zahabiť ani mladí chlapci, ktorým to s loptou tiež išlo bravúrne. Marcel vyzval všetkých k modlitbe, k stíšeniu a rozjímaniu. Vyzvaním Ducha Svätého sme zároveň privítali nových mladých ľudí, ktorých sme na ulici oslovili a nebáli sa prísť. Marcel a iní členovia Komunity kladli ruky a vzývali Ducha Svätého s prosbou, aby sa týmto mladým ľuďom dal Ježiš Kristus spoznať. Tých, ktorí nikdy o Bohu nepočuli, nemali možnosť sa s ním stretnúť bolo okolo 30. Ak sa z nich stane čo len jeden mladý človek pravým kresťanom, tak naša akcia mala zmysel. No a potom Marcel odpálil koncert. Kto bol hladný, v chladničke na chodbe bola medová torta a voda. Takto unavení, ale Duchom Svätým naplnení sme sa vrátili šťastne domov.

- s. k. -

Ahoj deti!

Možno ste práve pri mori alebo na kúpalisku. Možno zbierate mušle alebo chytáte bronz. A možno staviate hrady z piesku alebo čítate Harryho Pottera.

Leto je najhorúcejším obdobím roka, i keď nás vie prekvapiť hlučnými búrkami. Slnko svieti najjasnejšie, neoplatí sa však pozeráť priamo do Slnka.

Prajem vám veľa pekných prázdninových zážitkov, aby ste potom mali na čo spomínať.

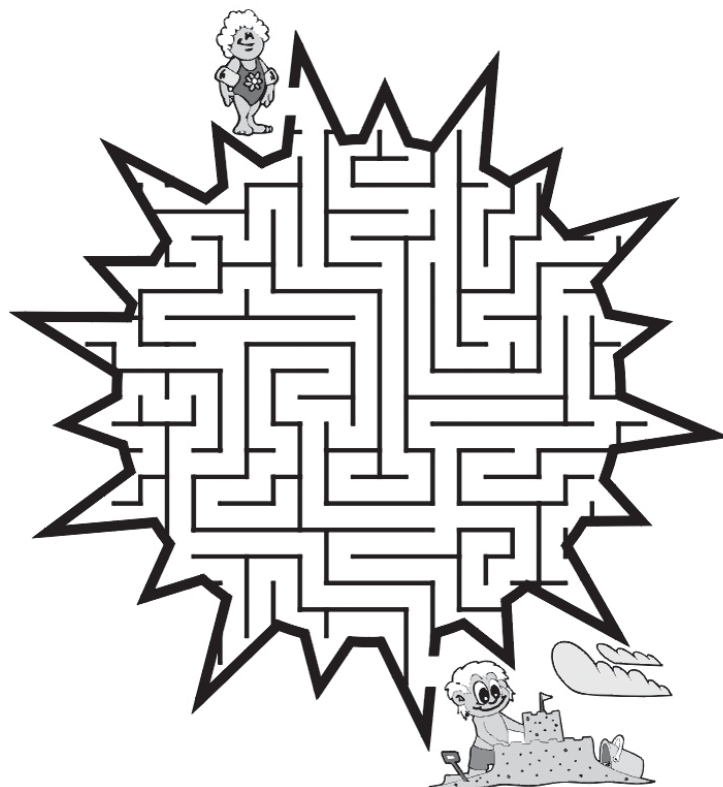
**Nech
žijú
prázdniny!**

Úloha 1: Nezabudnite, že knižnica je otvorená aj cez prázdniny. Môžete navštíviť kníhkupectvo a z vrečkového zainvestovať do nejakého strašidelného, romantického, biblického či iného príbehu.

Vyfarbi kvetný lístok po každej prečítanej knihe.

Úloha 2: Určite viete, že Slnko je hviezda, okolo ktorej sa točí naša Zem. Viete však, že je tak ďaleko, že by nám trvalo celých 17 rokov strávených v lietadle, kým by sme k nemu doleteli?

stranu pripravila: Mgr. S. Kolářová

Trampoty v manželstve

Čo musia mať manželia?

- **dobrá hlavu**, pretože ju často stráti,
- **dobré zuby**, pretože musia často kadečo prehryŕť,
- **dobrý chrbát**, pretože toho musia často veľa uniesť,
- **dobrý žalúdok**, pretože musia často stráviť tvrdé sústa,
- **dobré nohy**, pretože ich často tlačia topánky hneď na mnohých miestach.

Jednoducho trpezlivosť patrí k hlavnej výzbroji, ktorú si manželia nesmú zabudnúť vziať so sebou na spoločnú životnú cestu.

XXVI. Skúsme milovať na Boží obraz

Muž a žena zdieľajú tú istú ľudskosť, obaja majú v sebe Božieho Ducha. A to znamená, že obaja sú povolani **milovať na Boží obraz**.

Snubný význam tela, ktorým je **schopnosť tela vyjadrovať lásku** - presne tú lásku, v ktorej sa človek stáva **darom** a - skrze tento dar naplňa poslanie svojho bytia.

Boh stvoril **pocit sexuálnej túžby**, aby ho muž a žena prežívali a boli si jeden druhému **navzájom darom** na Boží obraz. Keď milujeme ako BOH, nemúsime sa za nič hanbiť, ale prežívame radosť, pokoj a hlboké vedomie ľudskej dobroty. A to sú veľké duchovné zážitky manželov, ktoré máme zažiť.

Boh stvoril muža a ženu odlišne: **fyzicky, citovo, duševne aj duchovne**, aby sme sa navzájom dopĺňali a aby nás naše rozdiely spojili životodárnym spôsobom. Avšak pre našu náklonnosť k hriechu a pre hriech samotný často prežívame, že naše vzájomné rozdiely sú príčinou napätia, sporov a rozdelenia. Naše dejiny hovoria o zmätku, ktorý **dedičný hriech** priniesol do vzťahu medzi mužom a ženou. My to dobre vieme, ale nič s tým nerobíme.

Všetci dobre vieme, že muži

používajú lásku, aby získali sex a ženy používajú sex, aby získali lásku. Muž túži milovať a žena chce byť milovaná. **Kristus** prišiel, **aby obnovil pôvodný Boží plán lásky** vo svete. A to je vlastne **radostná zvesť Evanjelia**. **Neustálym obracaním srdca** môžeme zažiť vykúpenie našej sexuality. V reči na hore nám Ježiš povedal: „Každý, kto na ženu hľadí žiadostivo, už s ňou scudzoložil vo svojom srdci“ (M 5, 23a).

Tieto slová platia prirodzene rovnako pre muža, ako aj pre ženu! Podobne **žiadostivosť** zaslepuje mužovi a žene pravdu o nich samých a deformuje ich sexuálne túžby, **ale nový život v Duchu Svätom** ich posilňuje k takej vzájomnej láske, k akej boli povolani na počiatku. Preto skrze **sviatosti** môžeme spoznať a zakúsiť **premieňajúcu moc Kristovej lásky**. A toto je **úžasná radostná zvesť** Kristovho evanjelia.

Keď vzťah muža a ženy narušilo **ich odvrátenie sa od Boha**, obnovenie pravdy a zmyslu ľudskej sexuality si vyžaduje **radikálne vrátenie sa k Bohu**. Každý si musíme dať otázku: Verím **Božiemu daru**? Verím **Jeho nekonečnej láske ku mne**? **Žitie pravdy o našej sexualite**

je preto naozaj otázkou viery! Naozaj verím, že s pomocou Božej milosti môžem prekonať svoje slabosti, sebeckosť a žiadostivosť, aby som mohol milovať blížnych ako Kristus miluje mňa? Naozaj verím, že Kristus ma môže vykúpiť - dokonca aj moju sexualitu? A teraz si v tichosti skúsme odpovedať na predložené otázky.

Odolávať sexuálnej túžbe narušenej hriechom a **žiť v pravde** si vyžaduje veľmi veľké úsilie. Tento boj nás privádza k jadru duchovného zápasu, ktorý musíme ako kresťania bojovať, ak chceme odolať zlu - vo svete aj v nás a milovať blížnych ako Kristus miluje nás. To nás bude stať veľa námahy.

Víťazstvo v tomto boji si vyžaduje: **vieru v Krista, oddanosť, angažovanosť, úprimnosť k sebe a k blížnym, ochotu prinášať obeť a zapierať svoje sebecké túžby!** To platí pre muža a ženu nielen v manželstve, ale aj pred manželstvom, počas známosti. Verme, že opravdivá láska sa týchto bojov nebojí - **tie boje sú už láskou**. A preto učenie Cirkvi o sexe je výzvou! Musíme pevne veriť v Krista, zobrať svoj kríž a nasledovať Ho!!!

Kristus sníma hriechy sveta a preto **môže obnoviť pôvodný Boží plán lásky** ako **normu pre manželstvo a každý sexuálny prejav**. To znamená, že **manželstvo je iba do tej miery manželstvom a sex je iba do tej miery sexom, do akej miery majú manželia účasť na Božej slobodnej, bezhraničnej, vernej a plodnej láske**. „Nikto nie je slobodnejší ako ten, kto sa dokáže zriecť svojej vlastnej vôle a konať vôľu Božiu.“

Ludia neznášajú, keď im niekto diktuje a prikazuje, čo majú robiť alebo čo nemajú robiť, a to zvlášť, keď ide o **otázky sexu!** Keď nás niekto k niečomu núti, často cítime, že narúša našu dôstojnosť. Sami chceme určovať, čo je pre nás dobré a čo zlé. A je to problém našej ľudskej pýchy.

Ľudská pýcha sa vždy búri voči autorite. Keď niekto autoritu zneužíva, je správne proti tomu protestovať. Ale keď niekto uplatňuje autoritu podľa Božieho plánu, musíme alebo mali by sme ho poslúchať, ak chceme byť naozaj slobodní. Toto je paradox evanjelia: „**Žijeme vtedy, keď umierame**“ (Jn 12,24). „**Svoj život nachádzame vtedy, keď ho strácame**“ (Jn 16,25). „**Slobodnými sa stávame poslušnosťou pravde**“ (Jn 8, 32).

Poslušnosť nemá prameniť z prinútenia alebo zo strachu, ale z lásky k dobru, pravde a krásе - z lásky k Bohu. Pravá sloboda je oslobodením sa od vnútorného tlaku, ktorý nám bráni voľiť si dobro. Naozaj slobodný človek túži konať Božiu vôľu. Dajme si otázku - Ako môžeme poznať Božiu vôľu v otázkach našej sexuality? Do veľkej miery bol odmietnutý Boží plán so sexom a manželstvom. Cirkev nemôže zmeniť pravdu zjavenú duchom Svätým. Nejde tu o tvrdohlavú neochotu, ide o nemožnosť! Cirkev učila, že katolíci majú počúvať svoje svedomie v otázkach **sexuálnej morálky**, ako aj v každej inej oblasti. Máme formovať svoje svedomie podľa pravdy! **Svedomie** má rozoznať **pravdu o dobre a zle** a keď nájde pravdu, má jej podriaďiť svoj úsudok.

Mravný človek preto vidí mo-

rálne učenie Cirkvi ako **úžasný dar**. Je istou normou, podľa ktorej môže formovať svoje svedomie v pravde. Tým nenájdeme Božiu vôľu pre svoj život, nikdy nenájdeme **pokoj a pravé šťastie**, práve toho sa týka **obrátenie srdca**, ktoré všetci potrebujeme, stále nevieme naplno oceniť **dobro a krásu sexu!!!** Cirkevné učenie stále vyzdvihovalo dobro tela a sexuality. Preto aj napriek významnému rozvinutiu magistéria o sexe a manželstve v podvedomí storočí pretrváva názor, že Cirkev má negatívny postoj k sexu. Zdá sa, že k pretrvávaniu tohto postoja prispela nesprávna interpretácia dôležitosti povolania k celibátu. **Správne a dobre žité sviatosťne manželstvo je istou zárukou večného života a to už neraz aj tu na zemi. Lebo pre dobrých manželov večnosť začína už dnes.**

MUDr. Vaščák Blažej

Manželské ohlášky

- sobáš 16. 8., Víťaz o 14:00 Marek FRANC, syn Františka a Márie rod. Adamkovičovej, bývajúci vo Víťaze 182 a Monika JENČOVÁ, dcéra Mateja a Heleny rod. Konečnej, bývajúca vo Víťaze 125

§

- sobáš 16. 8., Ovčie o 15:30 – Stanislav TOMAŠOV, syn Stanislava a Margity rod. Flintošovej, bývajúci v Kropáčoch a Dominika HUDÁKOVÁ, dcéra † Mariána a Danky rod. Uličnej, bývajúca v Ovčí 2

Stalo sa:

- 20. - 21. 6. - v Dóme sv. Alžbety v Košiciach boli vysvätení 13 diakoni a 10 novokňazi pre prácu v Pánovej vinici

- 29. 6. – oslávili sme veľikánov Cirkvi, sv. Petra a Pavla, apoštolov, a obnovili sme si vzťah k nástupcovi sv. Petra, Svätému Otcovi Benediktovi XVI.

- 5. 7. – vzdávali sme vďaky za našich slovanských vierozvestov sv. Cyrila a Metoda a pripomenuli sme si naše kresťanské korene

- 6. 7. – opäť sme s radosťou putovali k našej nebeskej Matke, Panne Márii, na levočskú horu

Stane sa:

- 14. – 20. 7. – XXIII. Svetové dni mládeže v Sydney v Austrálii, zároveň paralelne stretnutie českej a slovenskej mládeže na Velehrade

- 25. – 27. 7. – odpustová slávnosť k sv. Anne v kluknavskej farnosti

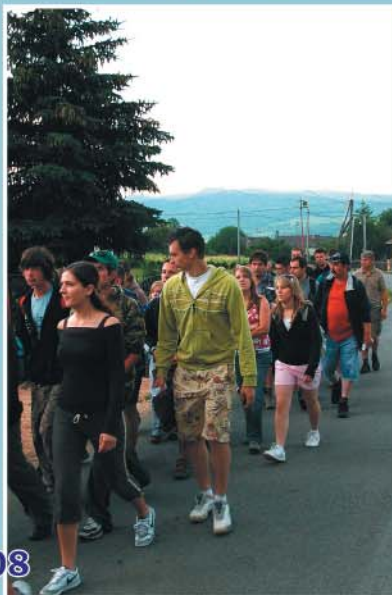
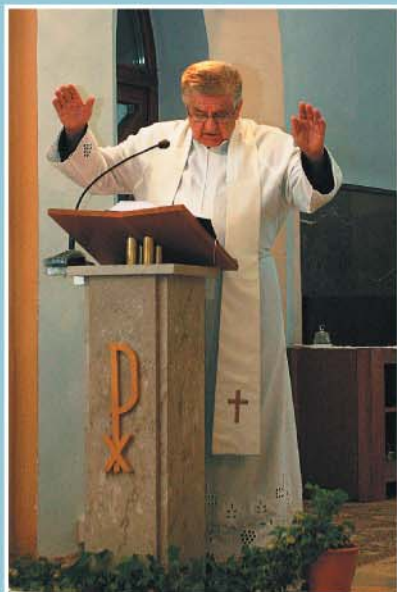
- 6. 8. – neprikázaný sviatok Premenenia Pána

- 15. 8. – prikázaný sviatok Nanebovzatia Panny Márie

Prehľad bohoslužieb

		Vítaz		Ovčie	
20. 7.	16. nedeľa cez rok A	7:30	za požehnanie rodiny Pavla Stahovca	9:00	† František, Anna, Jozef Kollárovci
		10:30	za požehnanie rodiny M. Magdu		
25. 7.	Piatok	18:00	vlastný úmysel		
26. 7.	Sobota	15:00	sobáš: D. Čanecký - B. Balogová		
27. 7.	17. nedeľa cez rok A		sv. Anna - Kluknava		
		18:00	† Jozef, Helena Uliční	8:00	† Jozef Uličný (výročná)
29. 7.	Utorok	18:00	na úmysel T. K.		
1. 8.	Piatok	18:30	† Juliana Čechová (výročná)	17:00	vlastný úmysel
2. 8.	Sobota	7:00	za členov Ružencového bratstva		
3. 8.	18. nedeľa cez rok A	7:30	† Apolónia Novotná (výročná)	9:00	† Mária, Jakub, Žofia
		10:30	za farnosť		
6. 8.	Premenenie	18:30	† Helena, Mikuláš Marušákovci	17:00	za požehnanie rod. Heleny Jenčovej
8. 8.	Piatok	18:30	† Žofia Hudáková (výročná)		
10. 8.	19. nedeľa cez rok A	7:30	za požehnanie rod. Františka Čecha	9:00	za farnosť
		10:30	† Florián Uličný		
15. 8.	Nanebovzatie Panny Márie	7:00	za farnosť	15:30	† František, Michal, Františka Jenčovci
		17:00	Dolina † Bartolomej, Apolónia S.		
16. 8.	Sobota			15:00	sobáš: S. Tomašov - D. Hudáková
17. 8.	20. nedeľa cez rok A	7:30	za farnosť	9:00	za požehnanie rod. Róberta Kráľa
		10:30	za požehnanie Márie Fabiniovej		
22. 8.	Piatok			17:00	50: Ján Uličný
23. 8.	Sobota				
24. 8.	21. nedeľa cez rok	7:30	† Pavol, František, Helena Sabolovci	9:00	za farnosť
		10:30	70: Veronika Jenčová		
29. 8.	Piatok			17:00	† Ján Farkaš (výročná)
30. 8.	Sobota	15:00	sobáš: F. Martinka - M. Kováčová		
31. 8.	22. nedeľa cez rok A	7:30	† Margita, Miloslav Vlachovci	9:00	† Karol, Anna Jenčovci
		10:30	za farnosť		

Prajeme Vám požehnané letné dni!

Levočská púť 5. júla 2008

Z "Levočskej hury" do farnosti

